

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

**Esprit scholengroep/vestiging Marcanti
HAVO**

Plaats : Amsterdam
BRIN nummer : 17YS|C5
BRIN nummer : 17YS|04|HAVO
Onderzoeksnummer : 290535
Datum onderzoek : 22 september 2016
Datum vaststelling : 10 november 2016

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op donderdag 22 september 2016 een onderzoek uitgevoerd op de afdeling havo van het Marcanti College, om een oordeel te kunnen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs op deze afdeling en over de naleving van wet- en regelgeving.

Aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoek is het volgende.

Wij hebben voor de afdeling een risicoanalyse uitgevoerd. Uit deze analyse kwam naar voren dat de opbrengsten op deze afdeling mogelijk onvoldoende zijn. Op dinsdag 5 juli 2016 hebben wij de uitkomsten van deze risicoanalyse met het bevoegd gezag besproken. Naar aanleiding van dit gesprek, en het gesprek met de schoolleiding op woensdag 7 september 2016, is besloten een onderzoek uit te voeren.

Onderzoeksopzet

De inspectie vormt haar kwaliteitsoordelen door de onderwijspraktijk van de school te toetsen aan een selectie van kwaliteitsindicatoren uit het toezichtkader voortgezet onderwijs 2013. Bij dit onderzoek hebben we de indicatoren uit het zogenoemde kernkader onderzocht. Dit is het gedeelte uit het toezichtkader dat bij al onze kwaliteitsonderzoeken minimaal wordt beoordeeld.

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Wij hebben relevante documenten van en over de school geanalyseerd.
- Schoolbezoek, waarbij wij in een aantal lessen de onderwijspraktijk hebben geobserveerd.
- Wij hebben gesprekken gevoerd met leerlingen, docenten, de zorg- en steunfunctionaris en de schoolleiding.
- Aan het eind van het schoolbezoek hebben we de bevindingen van het onderzoek besproken met de schoolleiding en het bestuur.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staat de conclusie van het onderzoek waaronder het vervolgtoezicht. In hoofdstuk 3 beschrijven we de bevindingen uit het onderzoek in de vorm van een kwaliteitsprofiel. Dit wordt gevolgd door een paragraaf waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en de schoolontwikkeling waar mogelijk in samenhang wordt beschreven.

2. CONCLUSIES EN TOEZICHTARRANGEMENT

Een kwaliteitsonderzoek zoals wij hebben uitgevoerd, leidt tot een zogenaamd toezichtarrangement voor kwaliteit en/of voor naleving. Een arrangement kan *basistoezicht* inhouden of juist *aangepast* toezicht inhouden. In het eerste geval (bij basistoezicht) vinden wij de kwaliteit van voldoende niveau en is het daarom niet nodig om de school onder intensief toezicht te plaatsen. Als er echter te veel tekortkomingen zijn geconstateerd, wordt conform beslisregels geoordeeld dat de kwaliteit onvoldoende is en stellen we een aangepast arrangement vast voor zwakke of voor zeer zwakke kwaliteit en/of voor naleving.

Onze conclusie voor de afdeling havo van het Marcanti College is als volgt: Op basis van het onderzoek kennen wij aan de afdeling havo het basisarrangement toe. Hiermee wijken wij, voor één jaar, beredeneerd af van de beslisregel dat afdelingen met onvoldoende opbrengsten een aangepast arrangement krijgen. Dit doen wij omdat wij er vertrouwen in hebben dat de door de schoolleiding genomen maatregelen zullen leiden tot voldoende examenresultaten op het eindexamen havo van 2017. Wanneer dit niet gebeurt, zullen wij opnieuw een kwaliteitsonderzoek uitvoeren waarbij de afdeling havo alsnog een aangepast arrangement zal krijgen. Wij zullen het verbetertraject volgen. Rond de kerstvakantie voeren wij een gesprek hierover met de school.

Er is sprake van een tekortkoming in de naleving van wettelijke vereisten, namelijk:

- De informatie in de schoolgids over het percentage leerlingen dat de school zonder diploma verlaat (VSV) is verouderd (*art. 24a, eerste lid, onderdeel a, sub 2, en onderdeel h, WVO*).

Het bevoegd gezag dient de geconstateerde tekortkomingen in de naleving van wettelijke voorschriften op te heffen in het volgende schoolgids.

3. BEVINDINGEN

In dit hoofdstuk leest u de bevindingen uit ons onderzoek op basis waarvan we tot onze conclusie over de kwaliteit zijn gekomen. Eerst geven we een samenvattend algemeen beeld over de kwaliteit van het onderwijs op de afdeling havo van het Marcanti College. Daarna volgt het kwaliteitsprofiel waarin de oordelen op de indicatoren staan. Vervolgens lichten we die oordelen in onderlinge samenhang toe.

3.1 Algemeen beeld

De kwaliteit van het onderwijs van de afdeling havo van Het Marcanti College is als voldoende beoordeeld. De opbrengsten zijn weliswaar onvoldoende maar het onderwijsproces is als geheel voldoende, al zijn er enkele tekortkomingen. De school heeft maatregelen genomen om de opbrengsten te verbeteren. Wij hebben er vertrouwen in dat deze maatregelen het gewenste resultaat zullen hebben, mits zij meer doelgericht worden uitgevoerd.

3.2 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda voor indicatoren van de opbrengsten:

1. onder de norm
2. boven de norm
3. niet te beoordelen

Legenda voor andere indicatoren:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed

Wij hebben daarnaast onderzocht of de school voldoet aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften. Dit wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

De onderwijsresultaten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3
R.1	Onderwijspositie t.o.v. advies PO		•	
R.2	Onderbouwsnelheid		•	
R.3_H	Bovenbouwsucces voor de afdeling havo	•		
EX_H	Examencijfers voor de afdeling havo	•		

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken		1	2	3	4
4.3	De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.			•	

Het (vak)didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling		1	2	3	4
7.1	De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.			•	
7.2	De leraar geeft een begrijpelijke uitleg.			•	
7.3	De leerlingen zijn actief betrokken.		•		
7.4	De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.			•	

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning)		1	2	3	4
9.1	De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen.			•	
9.2	De school bepaalt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of groepen leerlingen.			•	
9.4	De school voert de ondersteuning planmatig uit.		•		

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		1	2	3	4
12.1	De school evalueert systematisch de opbrengsten.			•	
12.2	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.		•		

De school bewaakt de kwaliteit van het onderwijsproces		1	2	3	4
13.1	De school evalueert systematisch het onderwijsproces.			•	
13.2	De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van het onderwijsproces		1	2	3	4
13.3	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.		•		

N1. Toelating voortgezet onderwijs		ja	nee
N1.1	Het bevoegd gezag baseert zijn beslissing over de toelating van leerlingen tot het eerste schooljaar op het schooladvies van de basisschool dat voor 1 maart wordt vastgesteld.	•	
N1.2	Indien het schooladvies naar aanleiding van het resultaat van de centrale eindtoets of een andere toegestane eindtoets wordt gewijzigd, dan baseert het bevoegd gezag zijn beslissing over de toelating van leerlingen tot het eerste schooljaar op dat gewijzigde schooladvies.	•	

N2. Verzuim en voortijdig schoolverlaten		ja	nee
N2.1	De schoolgids bevat informatie over: het percentage leerlingen dat de school zonder diploma verlaat (VSV).		•
N2.2	De schoolgids bevat informatie over: Verzuimbeleid	•	

N3. Passend onderwijs		ja	nee
N3.1	De schoolgids bevat informatie over: De wijze waarop de ondersteuning van leerlingen die extra ondersteuning behoeven wordt vormgegeven.	•	
N3.2	De schoolgids bevat informatie over: bij welk(e) samenwerkingsverband(en) het bevoegd gezag van de school is aangesloten.	•	
N3.3	In het schoolplan is het onderwijskundig beleid opgenomen waarbij tevens het schoolondersteuningsprofiel is betrokken (de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven).	•	

3.3 Toelichting bij kwaliteitsprofiel

Het bovenstaande algemene beeld en kwaliteitsprofiel lichten we hieronder toe. Daarbij komen achtereenvolgens de volgende aspecten aan bod: context, resultaten, leskwaliteit en verbetermaatregelen.

Context

In het schooljaar 2013/2014 is de hele bovenbouw havo (leerlingen én docenten) verhuisd van het toenmalige NOVA College (nu Mundus College) naar het Marcanti College. Deze leerlingen deden in 2014 en 2015 eindexamen. De leerlingen die vervolgens op de havoafdeling van het Marcanti College zijn geplaatst, verschillen in afkomst. Dit is van belang omdat er grote verschillen blijken te zijn, met name in de beheersing van de Nederlandse taal. Voor een derde deel komen de havoleerlingen van de HTL-route van het Marcanti College. Op de HTL-route wordt al rekening gehouden met een doorstroom naar de havo, bijvoorbeeld door het volgen van een zevende vak. Voor een derde deel komen de leerlingen van de mavo- of havoafdelingen van scholen van hetzelfde bestuur (stichting Esprit). Binnen Esprit is de grootste toestroom vanuit DENISE (De Nieuwe Internationale School Esprit). Dit zijn leerlingen met een zeer diverse taalkundige achtergrond. Met name deze leerlingen blijken een grote taalachterstand (in het Nederlands) te hebben. Ten slotte komt een derde van de leerlingen van de mavo- of havoafdelingen van scholen buiten het eigen bestuur.

De resultaten zijn onvoldoende

De resultaten van de afdeling havo zijn onvoldoende. Het gemiddelde cijfer van het centraal eindexamen en de doorstroom in de bovenbouw ligt beneden de norm. Daarnaast behoren de resultaten van de rekentoets tot de laagste van Nederland. Achteraf kan geconcludeerd worden dat de overstap van de havoafdeling van het toenmalige NOVA College naar het Marcanti College in 2013/2014 onvoldoende zorgvuldig heeft plaatsgevonden. In 2016 deden de eerste 'eigen' leerlingen examen, maar ook toen vielen de resultaten tegen. De oorzaak hiervan wordt voor een groot deel in de taalbeheersing van de leerlingen gezocht. Bij alle vakken, ook rekenen en wiskunde, is taalbeheersing van doorslaggevend belang. Taalbeheersing is voor bijna alle leerlingen van het Marcanti College een aandachtspunt. Uit de analyses van de school blijkt echter dat ongeveer een kwart van de huidige leerlingen in havo 4 op niveau 1F scoort (niveau praktijkonderwijs) voor taal en rekenen. Dit zijn vooral leerlingen die afkomstig zijn van DENISE. Om meer inzicht in deze problematiek te krijgen, gaat de school nu intelligentietesten afnemen. Hieruit moet blijken of het

daadwerkelijk om een taalprobleem gaat of dat de leerlingen het havo-niveau niet aankunnen.

De lessen zijn van voldoende niveau

De door ons bezochte lessen waren overwegend van voldoende niveau. Opvallend is dat het lesdoel in bijna alle lessen op het bord wordt geschreven. Opvallend is ook het prettige schoolklimaat, er heerst een positieve relatie tussen de docenten en de leerlingen. De lessen zijn echter overwegend docentgestuurd en klassikaal waardoor de leerlingen soms weinig actief betrokken zijn bij de lessen.

De lessen kunnen beter worden afgestemd op de leerlingenpopulatie

De lesstof in de havolessen is op havo-niveau. De didactische aanpak zou voor havo-leerlingen echter wat zelfstandiger moeten zijn. Dit heeft de schoolleiding zelf ook geconstateerd in haar lesbezoeken. Gezien de leerlingenpopulatie (niveauverschillen, taalachterstanden) zou er meer aandacht in de lessen moeten zijn voor differentiatie en voor taal. Dit hebben wij in maar weinig lessen gezien. Om meer havo-didactiek te ontwikkelen zou het goed zijn om (nog) intensiever samen te werken met havo-afdelingen van andere scholen.

Er zijn verbetermaatregelen genomen

De schoolleiding is zich bewust van de problematiek op de afdeling havo. De helft van de leerlingen in havo 4 zijn zij-instromers. Een aantal van deze leerlingen blijkt grote sociaal-emotionele problemen te hebben. Het Marcanti College besteedt daar veel aandacht aan. Daarnaast hebben sommige leerlingen een grote taalachterstand. De school staat nu voor twee uitdagingen. De examenresultaten moeten (dit jaar) verbeteren en de aansluiting met de toeleverende scholen moet beter. De school werkt hier aan. Veel leerlingen die het niveau niet hebben, zijn niet doorgestroomd van havo 4 naar havo 5. Over een aantal zij-instromers in havo 4 gaat de school snel in gesprek met de toeleverende school. Mogelijk kan een aantal van deze leerlingen niet op het Marcanti College blijven, wat voor de betrokken leerlingen een hele zure appel is. Van belang is dat ook schooloverstijgend gestuurd wordt op effectieve leerlingenstromen tussen de Espritscholen. Bijvoorbeeld door een betere afstemming van onderwijsprogramma's en toetsen.

Voor de huidige havo-leerlingen zet de school in op extra steunlessen en meer aandacht voor (examen) taal. Daarnaast is een nieuwe zorgcoördinator aangesteld met als opdracht de zorgstructuur sterk te verbeteren, zowel instrumenteel als op inhoud. De school weet dus waar het probleem zit, om welke leerlingen het gaat en welke maatregelen zij wil nemen.

De verbetermaatregelen moeten meer doelgericht

De school heeft de problemen gesignaleerd en neemt maatregelen. Deze staan beschreven in het deelverbeterplan 2016-2017. De maatregelen moeten echter concreter. Hoe moet een docent aandacht aan taal besteden? Wat moet een leerling daarvan merken? Wanneer moeten welke doelstellingen (op leerlingniveau) gehaald worden? Hoe worden de afspraken geborgd? De school moet meer doelgericht werken aan het behalen van voldoende resultaten op het havo examen van 2017 zodat tijdig kan worden bijgestuurd.